

Dokument s plenarne sjednice

B9-0199/2022

5.4.2022

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen nakon izjave potpredsjednika Unije/Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku

u skladu s člankom 132. stavkom 2. Poslovnika

o stanju u Afganistanu, posebno o stanju prava žena
(2022/2571(RSP))

**Michael Gahler, Željana Zovko, Rasa Juknevičienė, Frances Fitzgerald,
David McAllister, Maria da Graça Carvalho, Rosa Estaràs Ferragut,
Agnès Evren, David Lega, Ewa Kopacz, Elżbieta Katarzyna
Łukacijewska, Aušra Maldeikienė, Tom Vandenkendelaere, Isabel
Wiseler-Lima**
u ime Kluba zastupnika PPE-a

Rezolucija Europskog parlamenta o stanju u Afganistanu, posebno o stanju prava žena (2022/2571(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Afganistanu,
- uzimajući u obzir Povelju Ujedinjenih naroda,
- uzimajući u obzir rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a br. 1368 (2001), br. 1373 (2001), br. 2210 (2015), br. 2344 (2017), br. 2513 (2020) i br. 2593 (2021),
- uzimajući u obzir sporazum „Zajednički put naprijed u vezi s migracijama između EU-a i Afganistana” od 2. listopada 2016.,
- uzimajući u obzir Sporazum od 18. veljače 2017. o suradnji za partnerstvo i razvoj između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Islamske Republike Afganistana, s druge strane¹,
- uzimajući u obzir Zajedničku komunikaciju Komisije i Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 24. srpnja 2017. naslovljenu „Elementi strategije EU-a o Afganistanu” (JOIN(2017)0031),
- uzimajući u obzir završetak povlačenja oružanih snaga Sjedinjenih Država iz Afganistana 30. kolovoza 2021.,
- uzimajući u obzir najavu talibana o osnivanju privremene afganistanske vlade od 7. rujna 2021.,
- uzimajući u obzir međunarodnu donatorsku konferenciju UN-a za Afganistan održanu 13. i 14. rujna 2021. u Ženevi,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća o Afganistanu od 15. rujna 2021.,
- uzimajući u obzir konferenciju na visokoj razini Dani afganistanskih žena održanu u Europskom parlamentu 1. i 2. veljače 2022.,
- uzimajući u obzir Rezoluciju UN-a br. 2626 (2022) od 17. ožujka 2022. o stanju u Afganistanu, kojom je mandat Misije UN-a za pomoći Afganistanu prodljen za godinu dana,
- uzimajući u obzir izjavu visokog predstavnika Europske unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku u ime Europske unije od 28. ožujka 2022. u kojoj se poziva na hitno ponovno otvaranje škola sekundarnog obrazovanja za djevojčice u Afganistanu,

¹ SL L 67, 14.3.2017., str. 3.

- uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima,
 - uzimajući u obzir Konvenciju o uklanjanju svih oblika diskriminacije nad ženama iz 1979.,
 - uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da je Afganistan pod talibanskom upravom 1990-ih godina bio glavno uporište međunarodnih terorističkih organizacija, posebno al-Kaide, koja je odgovorna za brojne barbarske terorističke napade na civile u Aziji, Africi, Australiji, Europi i SAD-u te za najsmrtonosniji teroristički napad u ljudskoj povijesti 11. rujna 2001. u Sjedinjenim Državama u kojem je ubijeno gotovo 3 000 osoba više od 90 različitih nacionalnosti;
- B. budući da je barbarski napad na Sjedinjene Države prije 20 godina bio povod za Rezoluciju Vijeća sigurnosti UN-a br. 1368 (2001) i intervenciju pod vodstvom Sjedinjenih Država u Afganistanu 2001., što je dovelo do svrgavanja talibana te razbijanja i pada al-Kaide i drugih globalnih džihadističkih organizacija, čiji je napredak sada iznimno ugrožen;
- C. budući da su NATO i savezničke zemlje u Afganistanu bili prisutni od pada talibanske vladavine 2001.; budući da su Sjedinjene Države u travnju 2021., nakon tri godine pregovora s talibanima, najavile povlačenje postrojbi koje se trebalo dovršiti do 11. rujna 2021.; budući da je povlačenje NATO-a i savezničkih postrojbi zaključeno u kolovozu 2021.;
- D. budući da su talibani zatim brzo napredovali na teritoriju koji je kontrolirala vlada; budući da afganistska vojska i sigurnosne snage nisu uspjеле uspostaviti uspješnu obranu i da je predsjednik Ashraf Ghani pobjegao iz zemlje; budući da su talibani nakon toga preuzeli punu kontrolu nad zemljom i ponovno uspostavili Islamski Emirat Afganistan;
- E. budući da su talibani 7. rujna 2021. najavili formiranje privremene vlade, sastavljene isključivo od muškaraca, pod vodstvom Muhameda Hasana Ahunda, čelnika talibanskog vijeća; budući da pri formiranju talibanske privremene vlade talibani nisu poštivali obećanje o uključivoj vlasti;
- F. budući da je raspušteno Ministarstvo za ženska pitanja; budući da su talibani ograničili sudjelovanje žena na vodećim položajima u Afganistanu, progonili žene na čelnim položajima, dužnosnice i aktivistice te rastjerivali prosvjede za prava žena; budući da su se ženske aktivnosti u javnom životu prestale postojati, čime su poništena postignuća u području prava žena ostvarena u razdoblju od 2001. do 2021.;
- G. budući da EU podupire uspostavu foruma afganistanskih liderica kao prvog koraka u osiguravanju strukturirane i trajne platforme za afganistanske žene iz različitih sredina, čiji je cilj olakšati uključiv dijalog za afganistanske žene iz različitih sektora kako bi se osiguralo da njihova stajališta budu dio nacionalnog dijaloga o Afganistanu i da se prenesu *de facto* vlasti koju su imenovali talibani i široj međunarodnoj zajednici;
- H. budući da su talibani neograničeno produljili zabranu dalnjeg obrazovanja za djevojčice starije od 12 godina (6. razred); budući da se time uskraćuje sekundarno

obrazovanje za više od milijun afganistanskih djevojčica i da to predstavlja kršenje temeljnog prava na obrazovanje sve djece, kako je utvrđeno u Općoj deklaraciji o ljudskim pravima;

- I. budući da su nove politike koje je uvela talibanska vlada uvelike utjecale na sposobnost žena da zarađuju za život i time ih gurnule dublje u siromaštvo, pri čemu su mnoge žene koje vode kućanstvo posebno teško pogodjene; budući da to povećava rizik od iskorištavanja žena i čini ih podložnima trgovaniju u svrhu prisilnog braka, seksualnog iskorištavanja i prisilnog rada;
- J. budući da su se uvjeti u području vjerskih sloboda ozbiljno pogoršali nakon što su talibani preuzeli vlast te budući da su talibani zastrašivali pripadnike vjerskih manjinskih zajednica, prijetili im, usmjeravali svoje napade na njih i izvodili terorističke napade;
- K. budući da je imovina banke Da Afghanistan Bank (središnja banka Afganistana) izvan zemlje i dalje zamrznuta i da su na snazi gospodarske sankcije; budući da je gospodarstvu i bankarskom sektoru potrebna revitalizacija; budući da je opće gospodarsko stanje i dalje nesigurno i da je Afganistan jedna od svjetskih zemalja koje najviše ovise o pomoći; budući da se Afganistan trenutačno suočava s najgorom sušom proteklih desetljeća;
- L. budući da je Europska unija u studenome 2021. u Dohi u Kataru uživo održala dijalog s talibanima; budući da je početkom 2022. EU ponovno uspostavio fizičku prisutnost u Afganistanu u humanitarne svrhe i radi praćenja humanitarne situacije; budući da povratak EU-a u Kabul ne podrazumijeva priznavanje talibanskog režima;
- M. budući da je Europska unija pokrenula projekte vrijedne 268,3 milijuna EUR usmjereni na održavanje obrazovanja, očuvanje sredstava za život i zaštitu javnog zdravlja, među ostalim za izbjeglice, migrante i interno raseljene osobe, te budući da se ta sredstva usmjeravaju preko agencija UN-a; budući da je razvojna pomoć EU-a i dalje obustavljena;
- N. budući da će se Misija UN-a za pomoći Afganistanu, koja je primarno međunarodno predstavništvo na terenu, usredotočiti na nekoliko ključnih aktivnosti, uključujući koordinaciju pružanja humanitarne pomoći, isporuku osnovnih potrepština, provođenje aktivnosti informiranja, osiguravanje odgovarajućih ureda za provedbu dijaloga između afganistanskih dionika i međunarodne zajednice, promicanje dobrog upravljanja, vladavine prava i ljudskih prava te podupiranje i promicanje rodne ravnopravnosti;
- O. budući da je stanje ljudskih prava i dalje teško; budući da se stalno pojavljuju izvješća o odmazdama protiv bivših državnih dužnosnika, prijekim pogubljenjima i prisilnim nestancima bivših članova sigurnosnih snaga, što je u suprotnosti s najavljenom amnestijom; budući da se nastavljaju zastrašivanje pripadnika manjinskih skupina i civilnog društva i napadi na njih; budući da se broj dječjih brakova povećao ne samo u ruralnim područjima već i u gradovima kako bi se riješili ekonomski problemi ili ponovno uspostavile obiteljske veze;
- P. budući da je UN pozvao na dodjelu 4,4 milijarde USD kako bi se zadovoljile osnovne potrebe Afganistanaca i spriječili glad, bolest, pothranjenost, smrt i raseljavanje; budući

da je za održavanje ključnih socijalnih programa potrebno dodatnih 3,6 milijardi USD; budući da je UN procijenio da bi 97 % stanovništva moglo pasti u siromaštvo do sredine 2022. te je napomenuo da je stopa siromaštva u rujnu 2021. iznosila 72 %;

- Q. budući da postoje vjerodostojna izvješća u kojima se upozorava da Afganistan ponovno postaje utočište za terorističke skupine; budući da trenutačno u Afganistanu djeluje velik i rastući contingent međunarodno priznatih terorističkih organizacija, uključujući Al-Kaidu, islamski pokret Uzbekistana, Katibat al-Imam al-Bukhari i Turkestansku islamsku stranku, a za mnoge od njih se smatra da sve intenzivnije novače strane borce u toj zemlji; budući da ISIS-K kontrolira dio područja u istočnom Afganistanu i da se čini da prima finansijsku potporu članova iz Sirije i Iraka; budući da su ideološke i političke veze između talibana i globalnih džihadističkih organizacija kao što je Al-Kaida i dalje snažne i vjerojatno će s vremenom biti sve snažnije;
1. žali zbog nasilnog preuzimanja Afganistana od strane talibana i odbija priznati njihovu trenutačnu vladu; izražava ozbiljnu zabrinutost zbog budućnosti Afganistana jer su afganistanskom narodu uskraćena temeljna prava i slobode koje su uživali u posljednjih 20 godina;
 2. podsjeća da se pristup EU-a Afganistanu otkad su talibani preuzeli vlast temelji na pet vodećih načela: odlazak svih stranih državljana i Afganistanaca koji žele napustiti zemlju, poštovanje ljudskih prava, provedba humanitarnih operacija, sprečavanje Afganistana da služi kao baza za ugošćivanje ili izvoz terorizma i uspostava uključive i reprezentativne vlade;
 3. zaključuje da su devet mjeseci nakon što su talibani preuzeli vlast svi razlozi za zabrinutost međunarodne zajednice prema talibanima nažalost ostvareni i da nisu ispunjeni ciljevi sadržani u vodećim načelima; žali zbog toga što su postignuća demokratskog Afganistana u posljednja dva desetljeća poništena;
 4. duboko je zabrinut zbog trajne humanitarne, gospodarske i izbjegličke krize u Afganistanu; izražava ozbiljnu zabrinutost zbog pogoršanja stanja ljudskih prava u Afganistanu i nestabilnog sigurnosnog stanja u toj zemlji;
 5. ističe tužnu činjenicu da prava žena i djevojčica nigdje nisu dovedena u opasnost u mjeri u kojoj se to dogodilo u Afganistanu; žali zbog činjenice da su talibani poništili napredak u pogledu prava žena i djevojčica ostvaren posljednjih 20 godina; pozdravlja principijelno stajalište EU-a da će svaka buduća razvojna pomoći Afganistanu ovisiti, među ostalim, o poštovanju međunarodnog normativnog i pravnog okvira za ljudska prava, uključujući prava žena i djevojčica;
 6. osuđuje genitalno sakaćenje žena, rodno uvjetovano nasilje i diskriminaciju, kao i povećanje broja dječjih brakova; nuda se da će pozornost biti usmjerena na visokorizične skupine kao što su zastupnice u parlamentu, novinarke, sutkinje i znanstvenice;
 7. poziva Komisiju i države članice da preuzmu odgovornost za afganistske žene i da za njih traže brza rješenja koja uključuju humanitarnu potporu i pomoći, osnaživanje koje bi im omogućilo da se njihov glas čuje u Afganistanu i na međunarodnoj razini te neograničen pristup zdravstvenoj skrbi i osnovnim higijenskim potrepštinama;

naglašava da su pitanja povezana s političkim sudjelovanjem žena, iskorjenjivanjem nepismenosti i osiguravanjem pristupa obrazovanju i ekonomskim sredstvima za djevojčice i žene i dalje temeljni stup politike EU-a prema Afganistanu;

8. žali zbog odluke talibana da neograničeno produže zabranu dalnjeg obrazovanja za djevojčice starije od 12 godina (6. razred); naglašava da je obrazovanje temeljno pravo svakog ljudskog bića; naglašava da je zabrana talibana da se žene bave profesionalnim aktivnostima namjeran pokušaj da ih se spriječi u tome da imaju bilo kakvu značajnu ulogu u društvu;
9. oštro osuđuje politike koje je uvela talibanska vlada, a kojima se ženama i djevojčicama ograničavaju njihova najosnovnija prava i potrebe, kao što su mogućnost žena da rade i da putuju unutar ili izvan zemlje bez pratnje muškog člana obitelji; zahtijeva da se te politike odmah ukinu;
10. poziva na to da se zajamči da će se finansijska sredstva EU-a za obrazovanje pružati samo pokrajinama ili okruzima u kojima ženama i djevojčicama nije zabranjeno pohađati školu; naglašava da se u područjima u kojima su žene i djevojčice isključene iz škola prethodno dodijeljena sredstva moraju preraspodijeliti skupinama koje rade na obrani prava žena i djevojčica u Afganistanu, uključujući one koje pružaju alternativne mogućnosti obrazovanja za djevojčice kojima je zabranjeno pohađati školu;
11. osuđuje sve odmazde protiv boraca za ljudska prava, uključujući one koji brane prava žena i djevojčica, te se nada da će se diplomatskim naporima EU-a zaštititi prosvjednici i drugi branitelji prava i istodobno prisiliti talibane da prestanu kršiti njihova prava; poziva Afganistan da smjesta i bezuvjetno oslobodi sve borce za ljudska prava, prosvjednice, zatvorenike savjesti, novinare, članove akademske zajednice te bivše državne i sigurnosne zaposlenike koji su pritvoreni i osuđeni samo zbog ostvarivanja prava na slobodu izražavanja i mirnog okupljanja;
12. osuđuje sve veći broj izvješća o ubojstvima, uzneniranju i zastrašivanju kršćana, Hazarijaca i drugih manjina te činjenicu da se kršćanska i hazarska zajednica zbog progona raspadaju; naglašava da sloboda vjeroispovijesti i uvjerenja mora biti zajamčena i zaštićena u svakom trenutku;
13. naglašava da je potrebno uložiti maksimalne napore kako bi se na nediskriminirajući način pružila humanitarna pomoć ranjivim skupinama u afganistanskom društvu, u skladu sa svim međunarodnim pravilima i standardima;
14. ustraje u tome da talibani moraju ispuniti svoje obveze u pogledu borbe protiv terorizma, uključujući sprečavanje al-Kaide, Daiša, ISIS-K-a i drugih terorističkih skupina i pojedinaca da se koriste afganistanskim tлом kako bi ugrozili ili povrijedili sigurnost bilo koje druge zemlje, odbijanje prihvata članova tih skupina i sprečavanje njihova novačenja, ospozobljavanja ili prikupljanja sredstava; izražava zabrinutost zbog toga što se te obveze ne ispunjavaju;
15. poziva sve relevantne partnere da povećaju svoje napore usmjerenе na uništenje svih mreža financiranja terorizma, uključujući zaustavljanje zlouporabe mreža *hawala* za prijenos novca i međunarodnih donacija u tu svrhu, u cilju borbe protiv radikalizacije, ekstremizma i alata za regrutiranje na koje se afganistanske terorističke organizacije i

dalje oslanjaju;

16. prima na znanje ponovno uspostavljenu prisutnost Europske unije na terenu u Kabulu radi koordiniranja humanitarne pomoći i praćenja humanitarne situacije; snažno ističe da to ne predstavlja priznanje talibanskog režima od strane EU-a;
17. uviđa da trenutačno stanje u Afganistanu ne pridonosi regionalnoj stabilnosti; ističe da za stanje u Afganistanu sada veću odgovornost snose susjedne i regionalne sile, koje trebaju spriječiti širenje nestabilnosti izvan granica Afganistana; ponovno potvrđuje potrebu da EU u tom pogledu ojača suradnju sa zemljama srednje Azije, posebno s Uzbekistanom i Tadžikistanom; ističe važnu i potencijalno konstruktivnu ulogu koju Kina i Pakistan mogu imati u promicanju regionalne stabilnosti i uskraćivanju sigurnih utočišta ekstremističkim i terorističkim skupinama u Afganistanu;
18. ponavlja svoj poziv na uspostavu predstavničke i izabrane vlade u kojoj žene i manjinske skupine mogu smisleno sudjelovati, odražavajući tako raznolik etnički i kulturni kontekst te zemlje; podsjeća da će dugoročni razvoj Afganistana ovisiti o odgovornosti, dobrom upravljanju, održivom jamčenju ljudske sigurnosti, uključujući smanjenje siromaštva i stvaranje prilika za zapošljavanje, pristup socijalnim i zdravstvenim uslugama, obrazovanje, te zaštiti temeljnih sloboda i ljudskih prava;
19. izražava zabrinutost zbog toga što bi trenutačna ruska agresija na Ukrajinu mogla dodatno pridonijeti nestašici hrane i pothranjenosti jer bi mogla dovesti do znatnih nestašica žitarica;
20. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, posebnom izaslaniku EU-a za Afganistan, nacionalnim parlamentima država članica i Kongresu SAD-a.